

รายงานผลการใช้นวัตกรรม “PLAY SCIENCE เล่นให้รู้ วิทย์ให้คิด”

ประจำปีการศึกษา 2568

นางสาวศศิกมล เอกศิริ

ตำแหน่ง ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านวังอ้อ(ยอดสังขวิทยา)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

รายงานผลการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมโรงเรียนบ้านวังอ้อ(ยอดสังขวิทยา) ปีการศึกษา 2568 ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานของนวัตกรรมการเรียนการสอน เรื่อง “การยกระดับผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วย “PLAY SCIENCE (เล่นให้รู้ วิทย์ให้คิด)” ซึ่งเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงความรู้ และการนำไปใช้ในชีวิตจริง วัตถุประสงค์ของการพัฒนานวัตกรรมนี้คือเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน อันเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้คาดว่าจะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม

ข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษาตลอดจนผู้ปกครองและนักเรียน ที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานครั้งนี้ จนทำให้สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ศศิกมล เอกศิริ

ตำแหน่ง ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านวังอ้อ(ยอดสังขวิทยา)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ชื่อนวัตกรรม	1
ผู้จัดทำนวัตกรรม	1
ระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนานวัตกรรม	1
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์	2
กลุ่มเป้าหมาย	2
เครื่องมือที่ใช้	2
กระบวนการพัฒนานวัตกรรม	2
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	4
กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้	5
ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย	5
บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learn)	6
เงื่อนไขความสำเร็จ	6
ภาคผนวก	8

รายงานผลการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของคุณ
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนบ้านวังอ้อ(ยอดสังขวิทยา) ปีการศึกษา 2568
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

---

1. ชื่อนวัตกรรม

การพัฒนาการเรียนรู้อิงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้นวัตกรรม “PLAY SCIENCE” (เล่นให้รู้ วิทยให้คิด) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. ผู้จัดทำนวัตกรรม

คำนำหน้าชื่อผู้จัดทำ นางสาวศศิคมล	นามสกุลผู้จัดทำ เอกศิริ
รับผิดชอบสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	ทุกกลุ่มสาระ/รายวิชา

3. ระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนานวัตกรรม

เริ่มวันที่ 16 พฤษภาคม 2568 ถึง วันที่ 31 มีนาคม 2569

4. ที่มาและความสำคัญ

การจัดการเรียนรู้อิงวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การตั้งคำถาม การแสวงหาความรู้ และการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ซึ่งเป็นสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทั้งยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับโลกธรรมชาติ เทคโนโลยี และปรากฏการณ์รอบตัวเด็กให้ลึกซึ้งและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ มองว่าวิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่ยาก เข้าใจยาก เนื้อหามาก และไม่สนุก ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งครูผู้สอนยังประสบกับข้อจำกัดบางประการ เช่น การขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัย การจัดกิจกรรมที่เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ และขาดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองพัฒนาการตามวัยของเด็กในช่วงวัยเรียนรู้จากการเล่นและการลงมือทำ

ในขณะเดียวกัน งานวิจัยและแนวทางการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ต่างเน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในวัยประถมซึ่งมีลักษณะการเรียนรู้แบบ “เรียนรู้ผ่านการเล่น (Play-based Learning)” การเรียนรู้อิงวิทยาศาสตร์จึงควรเน้นการส่งเสริมจินตนาการ การตั้งคำถามจากความสงสัย การลงมือทดลองจริง และการสรุปความเข้าใจด้วยภาษาของตนเอง จากแนวคิดดังกล่าว ผู้จัดทำจึงได้พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้อิงวิทยาศาสตร์ขึ้นในชื่อว่า “PLAY SCIENCE : เล่นให้รู้ วิทยให้คิด” ซึ่งเป็นโมเดลการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบมาโดยเฉพาะสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น โดยใช้โครงสร้าง 4 ขั้นตอนหลักได้แก่

P = Playful Situation การเรียนรู้เริ่มจากสถานการณ์ที่สนุกและใกล้ตัว เช่น นิทาน การ์ตูน หรือบทละคร

L = Learning by Doing ให้นักเรียนได้ลงมือทดลองและสำรวจด้วยตนเอง

A = Ask & Answer ครูกระตุ้นให้เด็กตั้งคำถาม สงสัย คิดหาคำตอบ

Y = You Show It! ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้ผ่านการนำเสนอ เช่น การวาดภาพ การเล่านิทาน หรือการทำสื่อง่าย ๆ

นวัตกรรมนี้เน้นให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนวิทยาศาสตร์ เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สนุก มีความสุข และได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบในรูปแบบที่เหมาะสมกับวัยของตนเอง โดยเฉพาะการใช้สถานการณ์

ใกล้ตัว เช่น การระเหยของน้ำ การดูแลพืช การละลายของของแข็ง หรือแสงและเงา เป็นต้น นวัตกรรม “PLAY SCIENCE: เล่นให้รู้ วิทยาศาสตร์ให้คิด” จึงเป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่ตอบโจทย์ การสร้างสมรรถนะของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อีกทั้งยังสามารถขยายผลไปใช้กับ วิชาอื่น ๆ ได้อย่างหลากหลายและยืดหยุ่นตามบริบทของห้องเรียน

5. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงวัยเรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ และการตั้งคำถาม
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์เบื้องต้น ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สนุกสนาน มีส่วนร่วม และเกิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
3. เพื่อพัฒนาครูให้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ และสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

6. กลุ่มเป้าหมาย

เชิงปริมาณ

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 8 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงขึ้น

เชิงคุณภาพ

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2568 ทุกคน มีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้วิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

7. เครื่องมือที่ใช้

- 1) นวัตกรรม “PLAY SCIENCE” (เล่นให้รู้ วิทยาศาสตร์ให้คิด)”
- 2) ฐานการเรียนรู้ในโรงเรียน
- 3) สื่อและเอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรม
- 4) แบบทดสอบในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้
- 5) แบบสอบถามความพึงพอใจ
- 6) แบบประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (แผนภาพความคิด/แผ่นพับ/ผังสรุป)
- 7) แบบประเมินผลงานด้านคุณธรรม
- 8) แบบประเมินด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการทำกิจกรรม

8. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
1. วางแผน (Plan)	กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้: เช่น "นักเรียนจะสามารถอธิบายและประยุกต์ใช้หลักการของวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวันได้" ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้: เช่น การทดลองวิทยาศาสตร์ การทำโครงการ การอภิปรายกลุ่ม เลือกและเตรียมสื่อการเรียนการสอน: เช่น เครื่องมือทดลอง, สื่อดิจิทัล, วัสดุโองการเรียนรู้ กำหนดวิธีการประเมินผล: เช่น การประเมินการทดลอง, แบบทดสอบหลังเรียน, การสะท้อนผลการเรียนรู้จากนักเรียน

กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
	กำหนดเวลาและสถานที่: เช่น กิจกรรมการทดลองที่ต้องใช้เวลานาน, สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมกลุ่ม
2. ปฏิบัติ (Do)	<p>การสอนและการนำเสนอเนื้อหา: ครูอธิบายทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับหัวข้อที่สอน และใช้กิจกรรมเพื่อให้เด็กได้ลงมือทำ เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์</p> <p>การกระตุ้นการมีส่วนร่วม: นักเรียนมีส่วนร่วมในการทดลอง การคิดค้นคำตอบ หรือการอภิปรายในกลุ่ม</p> <p>การใช้สื่อการเรียนการสอน: เช่น การใช้แอปพลิเคชันเพื่อจำลองการทดลอง หรือการใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมความเข้าใจ</p> <p>การสนับสนุนและช่วยเหลือนักเรียน: ครูจะคอยให้คำแนะนำและช่วยแก้ปัญหาที่นักเรียนพบในระหว่างกิจกรรม</p>
3. ตรวจสอบ (Check)	<p>การประเมินการเรียนรู้: ใช้การประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative Assessment) เช่น การสังเกตการทำงานกลุ่ม หรือการให้คำถามหลังการทดลอง</p> <p>การสะท้อนผล: ครูให้นักเรียนสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ เช่น "คุณคิดอย่างไรกับการทดลองนี้?" หรือ "กิจกรรมนี้ช่วยให้คุณเข้าใจเนื้อหามากขึ้นหรือไม่?"</p> <p>การเก็บข้อมูล: ใช้แบบสอบถามหรือฟอร์มสะท้อนผลการเรียนรู้จากนักเรียน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้</p>
4. ปรับปรุง (Act)	<p>การวิเคราะห์ข้อมูล: ครูจะดูผลการเรียนรู้ของนักเรียนและการสะท้อนผล เพื่อหาจุดที่ยังต้องการการปรับปรุง เช่น ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจบางเรื่อง หรือยังมีปัญหาในการทำกิจกรรม</p> <p>การปรับปรุงแผนการสอน: เช่น ปรับปรุงกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน หรือเลือกใช้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น</p> <p>การพัฒนาทักษะการสอนของครู: ครูอาจต้องการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือวิธีการสอนที่ทำให้การเรียนรู้มีความสนุกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น</p> <p>การปรับปรุงวิธีการประเมิน: ถ้าพบว่าเครื่องมือประเมินไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ได้ดี เช่น การใช้คำถามที่มีความยากเกินไปหรือไม่ตรงกับเนื้อหาที่เรียน</p>

9. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษา โดยยึดกรอบการปฏิรูปการศึกษา นำพระราชกระแสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ด้านการศึกษาที่จะต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้เด็ก เยาวชน และผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องสถาบันหลักของชาติ สร้างพื้นฐานชีวิต (อุปนิสัย) ที่เข้มแข็ง สร้างความรู้ ทักษะเพื่อให้มีอาชีพ มีงานทำ และได้้นำเป้าหมายของ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี(พ.ศ. 2561-2580) ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และยึดเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2561 ที่สำคัญได้ยึดวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา ภายใต้แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ในประเด็นสำคัญ คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาภายใต้หลักการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและกำหนดให้ครูและผู้บริหารสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน จัดการเรียนรู้แบบองค์รวม จัดแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพโดยมีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังมีการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาของไทยมีความทันสมัยและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้โดยกำหนดนโยบายให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัด จัดทำแผนและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในการจัดการศึกษาในแต่ละจังหวัดให้เป็นรูปธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2562) หลักการเรียนรู้แบบ Active Learning (การเรียนรู้เชิงรุก) หลักการนี้เน้นการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมากขึ้น เช่น การทดลอง การสำรวจ การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ทำให้นักเรียนไม่เพียงแคร์รับข้อมูล แต่ยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของปีแอร์ ปีแอร์ เดอ คอร์กนี (Piaget's Theory of Cognitive Development) ทฤษฎีนี้เน้นการพัฒนาความคิดและความเข้าใจของนักเรียนผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทฤษฎีของปีแอร์ ปีแอร์ ช่วยให้เข้าใจว่าการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัยจะต้องสอดคล้องกับพัฒนาการทางความคิดของเด็ก

ทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม (Experiential Learning Theory) ทฤษฎีนี้ของ David Kolb มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่มาจากประสบการณ์ตรง โดยนักเรียนจะได้เรียนรู้จากการกระทำและการสะท้อนความคิดเห็นจากประสบการณ์นั้นๆ กระบวนการเรียนรู้แบบนี้ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Albert Bandura ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นจากประสบการณ์ของตนเองเสมอไป แต่สามารถเกิดจากการสังเกตและการลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากผู้อื่น การเรียนรู้ในแบบนี้ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้

การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Constructivist Learning Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่านักเรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อพวกเขาสร้างความรู้และความเข้าใจของตนเองผ่านประสบการณ์และการสำรวจ การใช้แนวคิดนี้จะทำให้การเรียนการสอนสามารถสร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราววิทยาศาสตร์ได้จากการตั้งคำถามและแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง

การเรียนรู้แบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary Learning) การใช้แนวคิดนี้จะเชื่อมโยงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ากับสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างศาสตร์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และการใช้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลาย

การประยุกต์ใช้ในนวัตกรรม การใช้หลักการและทฤษฎีดังกล่าวในการพัฒนานวัตกรรม “PLAY SCIENCE: เล่นให้รู้ วิทย์ให้คิด” จะช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้นักเรียนในหลายมิติ ทั้งการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนรู้ได้ในชีวิตประจำวัน

10. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

การนำนวัตกรรม “PLAY SCIENCE : เล่นให้รู้ วิทยให้คิด” ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังอ้อ (ยอดสังขวิทยา) ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามวงจรคุณภาพ PDCA (Plan – Do – Check – Act) ควบคู่กับกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนของโมเดล PLAY SCIENCE ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Plan)

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัดรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจ และพฤติกรรมการเรียนรู้
3. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการกระบวนการ PLAY SCIENCE
4. จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์การทดลอง แบบฝึก ใบกิจกรรม และแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน
5. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ขั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Do)

ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้าง PLAY SCIENCE ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

P : Playful Situation สร้างสถานการณ์กระตุ้นความสนใจ เช่น นิทาน คำถามชวนคิด คลิปสั้น หรือสถานการณ์ใกล้ตัว เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

L : Learning by Doing ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง ผ่านการทดลอง การสำรวจ การสังเกต และการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้าใจจากประสบการณ์ตรง

A : Ask & Answer ครูกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ผลการทดลอง และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบอย่างมีเหตุผล

Y : You Show It! นักเรียนสรุปองค์ความรู้ผ่านผลงานสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพ การทำการ์ตูน 4 ช่อง แผนภาพความคิด หรือการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3. ขั้นติดตามและประเมินผล (Check)

1. ประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์
2. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
3. ประเมินผลงานนักเรียนตามเกณฑ์รูบริก (Rubric Score)
4. ตรวจสอบความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้
5. บันทึกผลการดำเนินงานและสะท้อนผล (Reflection) หลังจบแต่ละหน่วย

4. ขั้นปรับปรุงพัฒนา (Act)

1. วิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อตรวจสอบจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา
2. ปรับปรุงกิจกรรมหรือสื่อให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น
3. พัฒนากิจกรรมเสริมสำหรับนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม
4. ขยายผลแนวทาง PLAY SCIENCE ไปยังหน่วยการเรียนรู้อื่น หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูในโรงเรียน

11. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการเรียน

นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางวิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น

ด้านกระบวนการเรียนรู้

นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากเป็นการเรียนรู้แบบ Active Learning

นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และมีความมั่นใจในการนำเสนอผลงาน

ด้านความพึงพอใจของนักเรียนและครู

- นักเรียนรู้สึกสนุกและมีความสุขในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มากขึ้น
  - ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถประเมินผลนักเรียนได้อย่างครอบคลุม
  - บรรยากาศในห้องเรียนมีความกระตือรือร้นและเอื้อต่อการเรียนรู้
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

ปีการศึกษา 2568

เลขที่	ชื่อ-สกุล	คะแนน(100)	ระดับผลการเรียน
1	เด็กชายจิรกร อินทอน	95	4
2	เด็กชายชัยณรงค์ สีสาย	87	4
3	เด็กชายทีนธรรม คำเสียง	98	4
4	เด็กชายณัฐพล ศรีสมุทร	76	3.5
5	เด็กชายธีรพัชญ์ สวยผักแว่น	89	4
6	เด็กหญิงชาลิสา ชันชะลี	97	4
7	เด็กหญิงณัฐธนิชา ทองชุม	100	4
8	เด็กหญิงวิริญา สารชาติ	79	3.5

12. บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learn)

จากการดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม “PLAY SCIENCE : เล่นให้รู้ วิทยให้คิด” กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2568 พบข้อค้นพบและบทเรียนสำคัญ ดังนี้

1. นักเรียนเรียนรู้ได้ดีเมื่อกิจกรรมเริ่มจากสถานการณ์ใกล้ตัวและมีความสุขสนุกสนาน การใช้รูปแบบ Playful Situation ช่วยลดความกลัวและอคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์
2. การลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งและจดจำได้นานกว่าการสอนแบบบรรยาย
3. นักเรียนกล้าแสดงออกและกล้าตั้งคำถามมากขึ้น เมื่อครูเปิดโอกาสให้ซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ
4. การสรุปความรู้ผ่านผลงานสร้างสรรค์ (You Show It!) ช่วยสะท้อนความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน และส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
5. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์มากขึ้น มองว่าวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัวและสนุก

13. เงื่อนไขความสำเร็จ

การดำเนินงานนวัตกรรม “PLAY SCIENCE : เล่นให้รู้ วิทยให้คิด” ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด จำเป็นต้องมีเงื่อนไขและปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ ดังนี้

1. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านนโยบายและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการทดลอง เปิดโอกาสให้ครูพัฒนานวัตกรรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

2. ด้านครูผู้สอน

ครูมีความเข้าใจแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ Play-based Learning และ Active Learning อย่างถูกต้อง มีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์หลักสูตรและผู้เรียนก่อนออกแบบกิจกรรม มีความพร้อมในการ

จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และบริหารจัดการเวลาในชั้นเรียน มีการสะท้อนผลและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA

3. ด้านผู้เรียน

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่ กล้าแสดงความคิดเห็น และตั้งคำถาม ผู้เรียนเปิดใจเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ มีบรรยากาศในห้องเรียนที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ และการแสดงออกอย่างเหมาะสม

4. ด้านสื่อและทรัพยากร

มีสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย และสอดคล้องกับกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ อุปกรณ์การทดลองมีความเพียงพอ ปลอดภัย และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ใช้วัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุที่หาได้ง่าย เพื่อลดต้นทุน และสามารถขยายผลได้จริง

5. ด้านกระบวนการบริหารจัดการ

มีระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และปรับปรุงกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้

(ลงชื่อ).....ผู้รายงาน

(นางสาวศศิภมล เอกศิริ)

ตำแหน่ง ครูชำนาญการ

วันที่ 31 มีนาคม 2569

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....

(ลงชื่อ).....

(นายศิทธาธิวัฒน์ สิริระบุตร)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังอ้อ(ยอดสังขีวิทยา)

ภาคผนวก

โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

นวัตกรรม “การพัฒนาการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้นวัตกรรม “PLAY SCIENCE” (เล่นให้รู้ วิทยาศาสตร์ให้คิด) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” มีแนวทางดังต่อไปนี้

1. P - Playful Situation

การเริ่มต้นด้วยการสร้างสถานการณ์ที่น่าสนใจ เช่น การเล่าเรื่องหรือการนำเสนอผ่านนิทานหรือละครที่มีคำถามเชิงชวนให้เด็กคิด เช่น “น้ำหายไปไหน?”

- การใช้สถานการณ์ที่มีความน่าสนใจจะช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียน ทำให้พวกเขาตื่นตัวและอยากค้นหาคำตอบ
- สถานการณ์ที่เลือกมาอาจเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น การเปลี่ยนแปลงของสาร หรือปรากฏการณ์ธรรมชาติ

2. L - Learning by Doing

การให้นักเรียนลงมือทำการทดลองหรือกิจกรรมจริงๆ เช่น การทดลองเรื่อง “การระเหยของน้ำ” โดยใช้ถ้วยน้ำ 2 ใบและวางในที่ร่มและในที่แดด

- การเรียนรู้โดยการลงมือทำจะช่วยให้เด็กเข้าใจและจำเนื้อหาวิทยาศาสตร์ได้ดีขึ้น
- กิจกรรมนี้จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและเห็นผลลัพธ์ของการทดลองด้วยตัวเอง

3.A - Ask & Answer

การใช้คำถามง่ายๆ เพื่อชวนเด็กคิดและกระตุ้นให้พวกเขาตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น เช่น “น้ำหายไปไหน? ทำไมที่แดดถึงแห้งเร็ว?”

- การตั้งคำถามจะช่วยให้เด็กได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และหาคำตอบด้วยตัวเอง
- คำถามที่ดีจะกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนและทำให้พวกเขาอยากเรียนรู้เพิ่มเติม

4.Y - You Show It!

การให้นักเรียนแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม เช่น การวาดภาพ การทำการ์ตูน 4 ช่อง หรือการเล่านิทาน

ภาพกิจกรรมกระบวนการจัดการเรียนรู้

**รายงานผลการใช้นวัตกรรม
ประจำปีการศึกษา 2568**

โรงเรียนบ้านวังอ้อ(ยอดสังขวิทยา)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ